

**Моніторинг наслідків виконання Програми
економічного і соціального розвитку Сумської області на 2023 рік
для довкілля, у тому числі для здоров'я населення
за підсумками 2023 року**

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування – Програми економічного і соціального розвитку Сумської області на 2023 рік (затверджена розпорядженням голови Сумської обласної державної адміністрації – керівника обласної військової адміністрації від 17.01.2023 № 16-ОД, зі змінами) для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (далі – моніторинг) проводиться відповідно до статті 17 Закону України «Про Стратегічну екологічну оцінку» та постанови Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1272 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення».

Моніторинг здійснюється згідно із заходами моніторингу, передбаченими розділом 9 Звіту про стратегічну екологічну оцінку зазначеного документу державного планування.

Для проведення моніторингу за базовий період прийнято 2022 рік, оцінка здійснюється шляхом визначення відношення показників стану довкілля та здоров'я населення звітного року з базовим періодом та порівняння отриманого результату з 1 (> 1 – позитивний (негативний) результат (у залежності від тенденцій показника); $=1$ – нейтральний результат; <1 – позитивний (негативний) результат (у залежності від тенденцій показника).

Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я виконана на підставі аналізу інформації, звітів та статистичних даних, отриманих від органів виконавчої влади (зокрема Головного управління статистики у Сумській області, структурних підрозділів Сумської обласної державної адміністрації, Регіонального офісу водних ресурсів у Сумській області).

У зв'язку із запровадженням у 2022 році воєнного стану окремі дані не можуть бути оприлюднені, так як згідно з підпунктом 1 пункту 1 Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» респонденти можуть подавати звіти протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни за весь період неподання статистичної звітності. Слід зазначити, що оперативна статистична інформація сформована на основі даних лише тих підприємств, що подають звітність до органів державної статистики, по завершенню воєнного стану показники будуть скориговані, на момент проведення моніторингу оцінка його результатів здійснюється з обережністю.

На підставі проведеного моніторингу наслідків виконання зазначеного документа державного планування (результати додаються) зроблено висновок, що реалізація Програми не справляє суттєвого негативного впливу на стан довкілля та здоров'я населення (зміни окремих показників викликані здебільшого збройною агресією російської федерації проти України).

Результати моніторингу наслідків виконання Програми економічного і соціального розвитку Сумської області на 2023 рік для довкілля, у тому числі для здоров'я населення за підсумками 2023 року

№ з.п.	Заходи моніторингу	Одиниця виміру	Показники перед війною (базове значення)		Реалізація програми	Оцінка	Оцінка результатів моніторингу за підсумками 2023 року у порівнянні з 2022 роком
			2021 рік	2022 рік	2023 рік факт	2023 рік до 2022 року (відношення)	
1	2	3	4	5	6	7	8
	<i>Охорона атмосферного повітря</i>						
1.	Загальні обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення на території області	тис. тонн	18,3	10,7	-	-	Дані за 2023 рік органами статистики на момент проведення моніторингу не оприлюднено. Оцінка буде проведена при наявності відповідних даних
2.	Загальні обсяги викидів в атмосферне повітря окремо по парниковим газам (вуглецю діоксиду) від стаціонарних джерел забруднення на території Сумської області	млн тонн	1,2	0,7	-	-	Дані за 2023 рік органами статистики на момент проведення моніторингу не оприлюднено. Оцінка буде проведена при наявності відповідних даних
	<i>Охорона водних ресурсів</i>						
3.	Забір прісної води – усього, у тому числі: - з поверхневих водних джерел; - із підземних джерел	млн куб. метрів	71,1 30,1 41	59,5 24,4 35,1	59,6 24,4 35,2	1 1 1	=1 – нейтральний результат. Зменшення в порівнянні з довоєнним рівнем пов'язано зі: зменшенням кількості водокористувачів; вжиттям заходів щодо раціонального використання водних ресурсів окремими суб'єктами господарювання; зменшенням кількості скидів води зі ставків орендарями водних об'єктів (зменшується обсяг забраної поверхневої води на поповнення об'єму водних об'єктів);

1	2	3	4	5	6	7	8
							воєнним станом (у 2023 році господарська діяльність пов'язана з забором води у значній кількості водокористувачів не проводилася)
4.	Скинуто зворотних вод у поверхневі водні об'єкти, усього, - у тому числі забруднених	млн куб. метрів	34 18,5	27,8 14,8	27,8 13,9	1 0,9	=1 – нейтральний результат. <1 – позитивний результат (зменшення кількості водокористувачів, що здійснюють скид у поверхневі водні об'єкти та вжиття підприємствами заходів щодо забезпечення нормативної очистки стоків)
	Охорона земельних ресурсів						
5.	Зміни у структурі використання земельних ресурсів Сумської області. Усього земель (площа): - сільськогосподарських угідь (рілля)	тис. га	-	-	-	-	Дані щодо моніторингу площі земельного фонду у 2021-2023 роках відсутні. Оцінка буде проведена при наявності відповідних даних
6.	Зміни у структурі використання земельних ресурсів Сумської області. Усього земель (площа): - ліси та інші лісовкриті площі	тис. га	-	-	-	-	Дані щодо моніторингу площі земельного фонду у 2021-2023 роках відсутні. Оцінка буде проведена при наявності відповідних даних
	Поводження з відходами						
7.	Утворено відходів (1-4 класів небезпеки), з них: - відправлено на переробку	тис. тонн	922,1	437	-	-	Дані за 2023 рік органами статистики на момент проведення моніторингу не оприлюднено. Оцінка буде проведена при наявності відповідних даних. За інформацією Головного управління статистики у Сумській області показник утворених відходів, відправлених на переробку не обраховується
8.	Кількість накопичених непридатних та заборонених до використання хімічних засобів	тис. тонн					<1 – позитивний результат. Зазначена кількість ХЗЗР, які накопичені на території громад області, орієнтовна. Кількість ХЗЗР, які накопичені в пошкодженій/зруйнованій

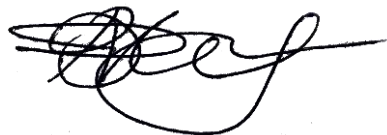
1	2	3	4	5	6	7	8
	захисту рослин (ХЗРР)*, у тому числі: - на початок звітнього року; - на кінець звітнього року		534,109 325,413	325,413 305,78	305,78 261,367	0,9 0,9	тарі або насипом, що визначена за даними проведеної органами місцевого самоврядування інвентаризації та фактична кількість ХЗРР уточнюється під час проведення робіт з екологічно безпечного збирання після перезатарювання та зважування. У 2023 році забезпечено екологічно безпечне збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення ХЗРР з території Путивльської та Лебединської міських рад, Верхньосироватської, Нижньосироватської, Юнаківської сільських рад (вивезено на знешкодження 44,413 тонни)
	<i>Розвиток мережі об'єктів природно-заповідного фонду</i>						
9.	Площа об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ)	гектарів	178595,6	179225,7	179337,5	1	=1 – нейтральний результат. У порівнянні з базовим роком станом на 01.01.2024 площа об'єктів ПЗФ зросла на 111,8 гектара. Причинами низьких темпів заповідання є ненадання погодження землевласниками чи землекористувачами на оголошення територій та об'єктів ПЗФ, відсутність фінансування наукових досліджень щодо пошуку нових перспективних для заповідання територій. З метою збільшення площі ПЗФ у 2023 році рішеннями Сумської обласної ради від 04.04.2023 та від 10.11.2023 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області» оголошено 10 нових об'єктів ПЗФ місцевого значення загальною площею 68,3 гектара та розширено територію геологічної пам'ятки природи місцевого значення «Шпилі Полтавського ярусу» на 15,1 гектара.

1	2	3	4	5	6	7	8
							У 2024 році здійснюється підготовка матеріалів щодо оголошення 3 нових об'єктів ПЗФ
	Здоров'я населення						
10.	Захворюваність на хвороби органів дихання: - туберкульоз - інші	осіб на 100 тис. населення	30 -	31,4 -	41,5 -	1,32 -	> 1 – негативний результат. З метою забезпечення населення своєчасною, якісною та доступною високоспеціалізованою медичною допомогою, поліпшення рівня виявлення захворювань на ранніх етапах, своєчасного їх лікування розпорядженням голови Сумської обласної державної адміністрації – керівника обласної військової адміністрації від 26.01.2023 № 39-ОД затверджено Обласну програму підтримки закладів охорони здоров'я, що надають спеціалізовану медичну допомогу населенню Сумської області на 2023-2025 роки, що передбачає оновлення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я, підвищення рівня поінформованості населення з питань громадського здоров'я та здорового способу життя тощо. У 2024 році планується посилення скринінгу на туберкульоз серед груп ризику, шляхом проведення виїзних обстежень флюоромобілем та портативним рентгенапаратом. По іншим захворюванням статистичну звітність скасовано
11.	Забезпеченість лікарями	осіб на 10 тис. населення	34,9	35,1	34,1	1	=1 – нейтральний результат. Потребує подальшого моніторингу
12.	Смертність населення від: - хронічних хвороб; - онкологія	випадків на 1000 осіб	- 18900	- 14650	- 14800	- 1	За інформацією головного управління статистики у Сумській області показник смертності населення від хронічних хвороб не обраховується. =1 – нейтральний результат.

1	2	3	4	5	6	7	8
							<p>Смертність від злоякісних новоутворень, порівняно з 2021 роком знизилась на 21,7% (14800 на 1 тис. населення проти 18900), що пов'язано з високим охопленням (71,3%) спеціальним лікуванням первинних онкохворих, сучасними підходами до лікування як агресивних форм раку, так і рецидивних злоякісних новоутворень за допомогою поліхіміотерапії та променевої терапії (лінійний прискорювач)</p>
13.	Питома вага злоякісних новоутворень, виявлених в I-II стадії	%	55,5	55	57,6	1	<p>=1 – нейтральний результат. Показник майже відповідає базовому рівню. Своєчасна діагностика злоякісних новоутворень – пріоритетний напрямок роботи загальнолікувальної мережі та онкологічної служби області. Збільшення у 2023 році цього показника пов'язано, насамперед, з покращенням профілактичної роботи (32,1%; 2021 рік – 29,4%) та зростанням кількості обстежених хворих за пріоритетними діагностичними пакетами для ранньої діагностики раку. З метою забезпечення населення своєчасною, якісною та доступною високоспеціалізованою медичною допомогою, поліпшення рівня виявлення захворювань на ранніх етапах, своєчасного їх лікування розпорядженням голови Сумської обласної державної адміністрації – керівника обласної військової адміністрації від 26.01.2023 № 39-ОД затверджено Обласну програму підтримки закладів охорони здоров'я, що надають спеціалізовану медичну допомогу населенню Сумської області на 2023-2025 роки, що передбачає комплекс заходів, які спрямовані на оновлення матеріально-технічної бази закладів</p>

1	2	3	4	5	6	7	8
							охорони здоров'я, підвищення рівня поінформованості населення з питань громадського здоров'я та здорового способу життя тощо

**Директор Департаменту міжнародного
співробітництва та економічного розвитку
Сумської обласної державної адміністрації**

Олександр КУЧКОВ